ປະກາດສາກິນ ກ່ຽວກັບສິດຂອງມະນຸດ

ວັນທີ 20 ທັນວາ ຄ.ສ 1958

ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດສີດຂອງມວນມະນຸດຊື່ງພວກເຮົາໄດ້ຈັດພິມຂື້ນຕະຫຼອດບົດຫຼັງການປະກາດອັນເປັນປະຫວັດການ ນີກອງປະຊຸມໃຫຍ່ໄດ້ຊີແຈງກັບສະມາຊິກທຸກໆທ່ານຂໍຈຶ່ງຢ່າໄດ້ປະລະເລີຍໂອກາດ ແລະ ວິທີທາງອັນໃດຊື່ງສາມາດຈະໄດ້ຮັບໃນອານາຄິດ, ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບແຈກຈ່າຍອ່ານ ແລະ ວິຈານສື່ງສຳຄັນໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານສືກສາໃດໆໂດຍບໍ່ຄຳນື່ງເຖິງລັດທີ, ການເມືອງຂອງເຮົາ ຫຼື ປະເທດ ໃດເລີຍ.

ສຳນັກງານຖະແຫຼງຂ່າວຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຄ.ສ 1958.

ິບິດນໍາ

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ການຮັບຮູ້ກຽດຕິສັກອັນມີປະຈຳຢູ່ຕົວບຸກຄົນໃນວົງສະກຸນຂອງມະນຸດທຸກໆຄົນ ແລະ ການຮັບຮູ້ສິດສະເບນຜົາບ ແລະ ສະເຖຍລະພາບຂອງ ບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນ ປະກອບເປັນຮາກຖານຂອງສິດເສລີພາບ ຍຸດຕິທຳ ແລະ ສັນຕິພາບຂອງໂລກ.

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ການບໍ່ຮັບຮູ້ ແລະ ຫນືປະໝາດຕໍ່ສີດຂອງມະນຸດນັ້ນໄດ້ເປັນຕົ້ນເຫດໃຫ້ເກີດການກະທຳຢ່າງປ່າເຖືອນຊື່ງຈະເຮັດໃຫ້ແດ້ນໃຈຕໍ່ມະໂນທຳ ຂອງມະນຸດ ແລະ ເຫັນວ່າການນຳຊື່ງໂລກມະນຸດຫຼືຈະມີອີດສະຫຼະໃນການສະແດງຄວາມເວົ້າ ແລະ ຄວາມເຊື້ອຖືຊື່ງຈະພື້ນຈາກຄວາມຫວາດຫວັນ ຢ່ານກົວ ແລະ ຍາກຈົນຂຶ້ນແດ້ນນັ້ນໄດ້ຖືກປະກາດວ່າ: ເປັນຄວາມປາຖະຫນາອັນຍອດຍືງຂອງມະນຸດ.

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຕ້ອງລະບຽບສີດປ້ອງກັນສີດທັງຫຼາຍຂອງມະນຸດເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນຖືກບັງຄັບໃຈໃຫ້ຕໍ່ສູ່ຄວາມບຽດບຽນຂັຽວແຂັນແລະຄວາມ ກິດຂື້ຂຶ້ມເຫງຈົນເຫຼືອວິໃສ່.

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ເປັ້ນຂໍ້ສຳຄັນທີ່ຕ້ອງເຊີດຊຸສຳພັນທະໄມຕີລະຫວ່າງປະເທດຊາດໃຫ້ດີຍືງຂື້ນ;

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ໃນກົດໝາຍໂລກນັ້ນປະຊາຊົນແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ປະກາດຢືນຢັ້ນຄວາມເຊື້ອຖືຂອງຕົນອີກໃນສີດສຳຄັນຂອງມະນຸດ ໃນກຽດຕິສັກ ແລະ ຄຸນຄ່າຂອງບຸກຄົນໃນຄວາມສະເໝຜົາບຂອງສີດສ່ວນບຸກຄົນຜູ້ຊາຍ ຫຼື ຜູ້ຍິງ ແລະ ເຫັນວ່າ:ປະຊາຊົນເຫຼົານັ້ນໄດ້ປະກາດຕິນເປັນຜູ້ຈະເລີນພໍແລ້ວຫື ຈະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູຄວາມກ້າວໜາ້ທາງດ້ານສັ່ງຄົມປະລະຈະຈັດຕັ້ງມາດຕະຖານການຄອງຊີບໃຫ້ດີຍຶ່ງຂື້ນໂດຍເສລີພາບອັນກວ້າງຂວາງ:

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ລັດສະມາຊິກຕ່າງໆໄດ້ໃຫ້ຄວາມໝັ້ນສັນຍາວ່າຈະຮ່ວມມືກັບອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຈັດດຳເນີນການໃຫ້ການນັບຖືສີດທັງຫຼາຍຂອງ ມະນຸດ ແລະ ສີດເສລີພາບອັນສຳຄັນທັງມວນໄດ້ເປັນໄປທົ່ວໂລກຢ່າງປະຈັກ.

ດ້ວຍເຫດວ່າ: ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສິດເສລີພາບເຫຼົ້ານີ້ໂດຍທົ່ວກັນເປັນຂໍ້ສຳຄັນຍືງເພື່ອປະຕິບັດຕາມສັນຍານີ້ຢ່າງສົມບູນ.

ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຈືງປະກາດວ່າ:

ປະກາດສາກົນກ່ຽວກັບສີດຂອງມະນຸດສະບັບນີເປັນອຸດົມຂະຕິຮ່ວມກັນຫີຈະໃຫ້ຊົນຊາດ ແລະ ປະເຫດຊາດທຸກໆຊາດບັນລຸເຖິງ ເພື່ອຈະໃຫ້ບຸກຄົນທຸກຄົນ ແລະ ອົງການສັ່ງຄົມທຸກອົງການ ຊື່ງຖືເອົາປະກາດນີເປັນນິໃສປະຈຳໃຈສະເຫນນີ້ນພະຍາຍາມຈັດການໃຫ້ມີຜູ້ນັບຖືສີດ ແລະ ເສລີພາບເຫຼົ່ານີໃຫ້ ກວ້າງຂວາງອອກໄປໂດຍການສຶກສາ ແລະ ການອົບຮົມ ແລະ ຈັດການໃຫ້ມີຜູ້ຮັບຮູ້ ແລະ ປະຕິບັດສີດ ແລະ ເສລີພາບນີ້ທົ່ວໄປຢ່າງປະຈັກໂດຍໃຊ້ ລະບຽບຕາມຂັ້ນຂອງຊາດໃຫ້ໄດ້ຜົນເປັນລຳດັບຂື້ນໄປ; ການນັບຖືສີດ ແລະ ເສລີພາບນີໃຫ້ດຳເນີນໄປໃນທ່າມກາງຊາວຊົນພິນລະເມືອງຂອງບັນດາລັດ ສະມາຊິກນັ້ນເອງພ້ອມກັບຫັງຊາວຊົນພິນລະເມືອງຂອງບັນດາດິນແດນຫີຢູ່ໃນອຳນາດແຫ່ງກົດໝາຍຂອງລັດເຫຼົ່ານັ້ນດ່ວຍ.

มาดตา 1:

ມະນຸດເກີດມາມີສິດເສລີພາບ ແລະ ສະເໝ_ື້ອນຈັກັນໃນທາງກຽດຕິສັກ ແລະ ທາງສິດດ້ວຍມະນຸດມີສະຕິສຳປັດຊັນຍະ(ຮູ້ດີຮູ້ຊົ້ວ)ແລະມີມະໂນທຳຈືງຕ້ອງ ປະພຶດຕົນຕໍ່ກັນໃນທາງພື້ນ້ອງ.

มาถตา 2:

- ຂ້ 1. ຄົນຜູ້ໃດກໍ່ອ້າງຕົນໄດ້ວ່າ: ມີສີດ ແລະ ເສລີພາບທຸກຢ່າງທີ່ໄດ້ປ່າວຮ້ອງຢູ່ໃນປະກາດສະບັບນີ້ໂດຍບໍ່ເລືອກຫນ້າ ບໍ່ຈຳກັດເຊື້ອຊາດ, ຜິວ ເນື້ອ, ເພດ, ສາສະຫນາ ຄວາມຄິດເຫັນໃນດ້ານການເມືອງ ຫຼື ອື່ນໆ ກຳເນີດແຫ່ງຊາດຫຼື ສັງຄົມຖານະການມີຊັບສົມບັດມາກ ຫຼື ນ້ອຍ,ມີຕະກຸນ ຫຼື ຖານະອື່ນໆ.
- ຂ້ 2.ອີກປະການຫາງື ຈະບໍ່ຈຳກັດຢ່າງໃດໃນການແຫຼກຕ່າງກັນອັນເນື່ອງມາຈາກລະບຽບການເມືອງການປົກຄອງ ຫຼື ລະຫວ່າງຊາດຂອງປະເທດ ຫຼື ດິນ ແດນ ຊື່ງບຸກຄົນຜູ້ໃດຜູ້ຫາງືສັງກັດຢູ່;ດິນແດນນັ້ນຈຳເປັນເອກະລາດຢູ່ໃນຄວາມອາລັກຂາຂອງມະຫາອຳນາດ ຫຼື ບໍ່ມີອິດສະຫຼະ ຫຼື ຖືກລົດອະທິປະໄຫລິງ ໂດຍຈຳກັດກໍຕາມ.

ມາດຕາ 3.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສິດດຳລົງຊີວິດ ມີສິດເສລີພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນຕົວ.

มาถตา 4.

ບໍ່ມີຜູ້ໃດເລີຍຫຼືຈະຕ້ອງຖືວ່າ:ມີອາການເປັນຫາດ ແລະ ເປັນຂ້ອຍເປັນຂ້າການເປັນຫາດ ແລະ ຂ້າຫາດນັ້ນ ເປັນສົງຫຼືຕ້ອງຫຼາມທຸກປະການ.

มาดตา 5.

ບໍ່ມີຜູ້ໃດເລີຍຫຼືຈະຕ້ອງຖືກຫໍລະມານຕົວ ຖືກໂຫດ ຫຼື ຂະນາບຢ່າງມາລຸນໂຫດຮ້າຍຢ່າງຂາດມະນຸດສະຫຳ ຫຼື ເຊື່ອມເສຍກຽດຕິຍິດ.

มาถตา 6

ບຸກຄົນຜູ້ໃດກໍລະນີມີສີດທີ່ຈະຮັບຮູ້ນິໃສປະຈຳບຸກຄົນທີ່ປະຕິບັດກັນໃນທາງກົດໝາຍນະສະຖານທີ່ທຸກແຫ່ງ.

มาถตา 7.

ບຸກຄົນສະເວນກົນຕໍ່ວນຈັກິດໝາຍ ແລະ ມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຂອງກົດໝາຍເທົ່າຫຽມກັນໂດຍບໍ່ມີການແຕກຕ່າງທຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມ ຄຸ້ມຄອງເທົ່າຫຽມກັນຕໍ່ການກະທຳໃດໆທີ່ຖືກບຸກຄົນແຕກຕ່າງກັນອັນອາດເປັນການລະເມີດໃບປະກາດສະບັບນີ້ ແລະ ຕໍ່ການຫ້າຫາຍໃດໆທີ່ຈະຖືໃຫ້ແຕກຕ່າງ ກັນດັ່ງນີ້:

มาดตา 8.

ທຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະເພິ່ງສານປະຈຳຊາດທີ່ມີອຳນາດເພື່ອຕໍ່ວ່າການກະທຳອັນເປັນການລະເມີດສິດສຳຄັນລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼືກົດໝາຍໄດ້ຮັບຮູ້ແລ້ວນັ້ນ.

มาถตา 9.

ບຸກຄົນໃດບໍ່ອາດຖືກຈັບກຸມຄຸມຂັງ ແລະ ເນລະເທດໂດຍລຳພັງໃຈເລີຍ.

มาถตา 10.

ບຸກຄົນແຕ່ລະຄົນມີສີດເສລີພາບຢ່າງເຕັມທີ ທີ່ຈະໄຫ້ສານອິດສະຫຼະ ແລະ ຫ່ຽງທຳຟ້ງຄວາມກ່າວຫາຂອງຕົນຢ່າງຍຸດຕິທຳ ແລະ ເປີດເຜີຍສານນັ້ນຈະ ພິຈາລະນາຕົກລົງຕາມສີດ ແລະ ຫນາ້ທີຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ຕາມຄຳກ່າວຫາໃສ່ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນຢ່າງມີເຫດຜົນພຽງພໍຢູ່ໃນພະແນກອາຍາ.

มาดตา 11.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດທີ່ຖືກກ່າວຫາກະທຳຜິດກົດໝາຍນັ້ນຕ້ອງໃຫ້ຖືວ່າບໍ່ມີຄວາມຜິດຈິນກວ່າຄວາມຜິດຂອງຜູ້ນັ້ນຈະປະກິດຂື້ນຕາມກົດໝາຍໃນລະຫວ່າງການດຳເນີນ ຄະດີຊ້ອງຫນ້ຳປະຊາຊົນ ໃນລະຫວ່າງນັ້ນຕ້ອງໃຫ້ບຸກຄົນຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ມີປະກັນອັນຄວນໃນການຕໍ່ສູ່ຄະດີຂອງຕົນ.

້ຜູ້ໃດຜູ້ຫາງືຈະບໍ່ຖືກໂຫດເລີຍໃນການກະທຳ ຫຼື ການຫຼົງລືມຖ້າຫາກວ່າໃນຄະນະຫືທຳນັ້ນເຫັນວ່າບໍ່ຜິດຕໍ່ກົດໝາຍຂອງຊາດ ຫຼື ລະຫວ່າງຊາດໃນທຳນອງ ດຽວກັນ ບໍ່ຄວນຈະປັບໃໝໃສ່ໂທດບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນໃຫ້ຫນ້າກວ່າໂທດທີ່ໃຊ້ປະຕິບັດໃນຄະນະຫີກະທຳຄວາມຜິດນັ້ນ.

มาดตา 12.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດຈະຖືກຜູ້ອື່ນແຊກແຊງກ່ຽວຂ້ອງໂດຍລຳພັງໃຈໃນການດຳເນີນຊີວິດຂອງຕົນເອງຄອບຄົວຂອງຕົນກ່ຽວຂ້ອງນຳຫຼືພັກອາໃສຂອງຕົນ ຫຼື ນຳ ຈົດໝາຍທີ່ຂຽນໄປມາຫາກັນ ຫຼື ຈະຖືກບຽດບຽນກຽດຕິຍິດ ແລະ ຊື່ສຽງຂອງຕົນນັ້ນບໍ່ໄດ້ເລີຍບຸກຄົນຫຼຸກຄົນມີສີດທີ່ຈະຢູ່ໃນຄວາມ ຄຸ້ມຄອງຂອງກົດໝາຍ ເພື່ອຕໍ່ວ່າການແຊກແຊງ ຫຼື ການບຽດບຽນເຊັ້ນນັ້ນ.

มาถตา 13.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດທີ່ຈະຫ່ອງຫ່ຽວໄປມາໂດຍເສລີ ແລະ ເລືອກທີ່ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ພາຍໃນລັດ ຫຼື ລັດຫນງື.

ບຸກຄົນແຕ່ລະຄົນມີສີດຫຼືຈະຈາກປະເທດໃດປະເທດຫາງືໄປ ນັບຫຼັງປະເທດຂອງຕົນດ້ວຍ ແລະ ກັບຄືນມາໃນປະເທດຂອງຕົນໄດ້.

มาดตา 14.

ບຸກຄົນທຸກຄົນເມື່ອຖືກບຽດບຽນຂັຽວເຂັ້ນນັ້ນສິດທີ່ຈະຫາທີ່ອາໄສ ແລະ ຮັບເອົາທີ່ອາໄສໃນປະເທດອື່ນກໍໄດ້.

ສີດສ່ວນນີ້ບໍ່ໃຫ້ອ້າງອອກໃດ້ໃນກໍລະນີທີ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງກ່າວຫາຫາກມີເຫດຜົນຕາມຄວາມຈິງອັນກ່ຽວແກ່ໂທດທາງກົດໝາຍລະຫວ່າງຊາດ ຫຼື ກ່ຽວເຖິງການ ກະທຳຫຼືຂັດຕໍ່ຫຼັກການ ແລະ ຄວາມມຸ້ງໝາຍຂອງສະຫະປະຊາຊາດ.

มาดตา 15.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດກໍ່ຈະມີສີດມີສັນຊາດ.

ບໍ່ມີຜູ້ໃດເລີຍທີ່ຈະຖືກຖອນສັນຊາດຂອງຕົນໂດບລຳພັງໃຈ ຫຼື ຖືກຖອນສີດໃນການປ່ຽນສັນຊາດ.

ມາດຕາ 16.

້ຕັ້ງແຕ່ມີອາຍຸລຸ້ນບ່າວສາວຂື້ນໄປຜູ້ຊາຍ ແລະ ຜູ້ຍິງໂດຍບໍ່ຈຳກັດສັນຊາດ ເຊື້ອຊາດ ຫຼື ສາສະໜາ ມີສິດທ໊າະສົມລົດ(ແຕ່ງດອງເອົາກັນເປັນຜົວເມຍ) ແລະ ສ້າງຄອບຄົວຄູ່ສົມລົດມີສິດສະເໝກີນໃນເມື່ອວິວາຫະມົງຄົນ ໃນລະຫວ່າງຢູ່ກິນດ້ວຍກັນຖານຜົວເມຍ ແລະ ໃນຂະນະທີ່ມີການເລີກວິວາຫະມົງຄົນ.

ການສີມລິດຈະຕົກລົງກັນໄດ້ກໍແຕ່ເມືອຄູ່ສີມລິດໄດ້ໃຫ້ຄວາມສີມຍອມ ຢ່າງເຕັມໃຈ ແລະ ເດັດຂາດ.

ຄອບຄົວເປັນວັດຖຸທຳມະຊາດ ແລະ ຫຼັກສຳຄັນຂອງສັງຄົມ ແລະ ມີສີດຫົຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຈາດສັງຄົມ ແລະ ຈາກລັດ.

มาถตา 17.

ບຸກຄົນທຸກຄົນໂດຍລຳພັງ ຫຼື ໃນໝຄູ່ຮນຮກໍຄືມີສິດທີ່ຈະເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍກຳມະສິດ.

ໍຜູ້ໃດຈະຖອນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນນັ້ນໂດຍລຳພັງໃຈບໍ່ໄດ້ເລີຍ.

มาถตา 18.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດເສລີພາບໃນຄວາມຄິດໃນຄວາມເຊືອຖື ແລະ ການຖືສາສະໜາ ສີດສ່ວນນີ້ກ່ຽວຂ້ອງດ້ວຍສີດເສລີພາບໃນການປ່ຽນສາສະໜາໃໝ່ ຫຼື ຄວາມເຊືອຖືຢ່າງຈິງໃຈ ແລະ ເສລີພາບໃນການສະແດງໃຫ້ເຫັນສາສະໜາຂອງຕົນ ຫຼື ຄວາມເຊືອຖືຢ່າງຈິງໃຈຂອງຕົນໃນການສອນໂດຍການກະຫຳພິຫີ ນະມັດສະການ ແລະ ປະຕິບັດຕາມຈາຮີດປະເພນີການສະແດງນັ້ນກະຫຳໂດຍລຳພັງ ຫຼື ຮ່ວມໝຄູ່ະນະກໍ່ຕາມ.

มาถตา 19.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດເສລີພາບໃນການອອກ ແລະ ສະແດງຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ດັງນັ້ນຈື່ງເປັ້ນອັນວ່າ: ກ່ຽວແກ່ສີດທົບໍ່ຕ້ອງວິຕົກໃນຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ຂອງຕົນ ແລະ ສີດທົ່ຈະສືບຫາຮັບແຜ່ພາບຂ່າວ ແລະ ຄວາມຄິດໂດຍວິທີໃດກໍ່ຕາມ ແລະ ໂດຍບໍ່ຈຳກັດເຂດແດນຂອງປະເທດ.

มาถตา 20.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດເສລີພາບໃນການປະຊຸມ ແລະ ສະມາຄົມໃນທາງສັນຕິສຸກ.

ບໍ່ມີຜູ້ໃດເລີຍທີ່ຈະຕ້ອງຖືກບັງຄັບໃກ້ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກໃນສະມາຄົມໃດສະມາຄົມໜື່ງ.

มาถตา 21.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສິດທ໊າະຮ່ວມໃນການບໍລິຫານກິຈະການແຜ່ນດິນໃນປະເທດຂອງຕົນໂດຍຕິງກໍດີໂດຍຜູ້ຕາງບາງທີ່ໄດ້ເລືອກຕາມອຳເພີໃຈແລ້ວກໍດີ.

ບຸກຄົນຫຼຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະຮັບຕຳແໜງ່ລາດສະການແຫ່ງປະເທດຂອງຕົນຕາມກໍລະນີສະເໝຜົາກ.

ຄວາມເຈດຕະນາຂອງຊົນຊາດແມ່ນຫຼັກສຳຄັນຂອງອຳນາດສາຫາລະນະ, ຄວາມເຈດຕະນານີ້ຕ້ອງໃຫ້ສະແດງອອກມາຕາມພິທີຄັດເລືອກຢ່າງສຸດຈະຫຼົດຊື່ງ ຈະຕ້ອງກະທຳກັນຕາມກຳນົດເວລາໂດຍມີການລົງຄະແນນສຽງສະເຫນກົນຫົວໄປ ແລະ ດ້ວຍພິທີລັບ ຫຼື ຕາມພິທີດຽວກັນທີ່ໄຫ້ເສລີພາບໃນການລົງຄະແນນ ສຽງ.

ມາດຕາ 22.

ຂ້ 1. ບຸກຄົນທຸກຄົນໃນຖານະທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງສັງຄົມມີສີດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມປອດໄພດ້ານສັງຄົມ;ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມພໍໃຈໃນສີດທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງແກ່ເສດຖະກິດ ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳຊື່ງຈຳເປັນແກ່ກຽດຕິສັກຂອງຕົນໂດຍເສລີທັງນີ້ຍ້ອນຄວາມພະຍາຍາມຂອງຊາດ ແລະ ຄວາມຮ່ວມມື ລະຫວ່າງຊາດໂດຍຄຳນື່ງເຖິງການວາງລະບຽບ ແລະ ຊັບສົມບັດຂອງແຕ່ລະປະເທດ.

ມາດຕາ 23.

ບຸກຄົນຫຸກຄົນມີສີດຫຼືຈະເຮັດວຽກເຮັດການເລືອກການງານຂອງຕົນຕາມລຳເພີງໃຈຕາມກໍລະນີຫຼືເປັນຫຳ ແລະ ພໍໃຈ ແລະ ມີສີດຫຼືຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຕໍ່ ການຂາດງານຫຳ.

ທຸກຄົນມີສີດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງສີມກັບງານທີ່ທຳນັ້ນໂດຍບໍ່ມີການແຕກຕ່າງກັນ.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດຫຳການງານມີສີດຫຼືຈະຮັບລາງວັນຕາມຄວາມຍຸດຕິຫຳ ແລະ ພໍໃຈເພື່ອລັຽງຊີບຂອງຕົນ ແລະ ຄອບຄົວໂດຍສີມກຽດ ແລະ ຖ້າເປັນການ ສີມຄວນກໍຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຈາກສັງຄົມໂດຍວິທີອື່ນໆອີກດ້ວຍ.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສີດທີ່ຈະຕັ້ງສະມາຄົມຂື້ນກັບພັກພວກອື່ນໆ ແລະ ເຂົາເປັນສະມາຊິກເພື່ອປ້ອງກັນຜົນປະໂຫບດຂອງຕົນ.

มาดตา 24.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈ (ມີເວລາຫວ່າງ) ແລະ ເປັນຕົ້ນວ່າໄລຍະເວລາທຳນັ້ນຈະໄດ້ຖືກກະໃຫ້ມີກຳນົດໄວ້ຕາມສົມຄວນສ່ວນຄ່າຈ້າງລາຍ ວິນນັ້ນກ່ຈະໄດ້ຄິດໃຫ້ລຳສັບເວລາພັກຜ່ອນຕາມກຳນົດດ້ວຍ.

ມາດຕາ 25.

ບຸກຄົນທຸກຄົນຫຼືຈະມີມາດຕະຖານການຄອງຊີບພຽງພໍເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມສະບາຍຂອງຕົນ ແລະ ຄອບຄົວຂອງຕົນເປັນຕົ້ນວ່າສໍາລັບອາຫານການ ກິນເຄື່ອງນຸ່ງຮົມຫຼື້ພັກອາໃສູ ການຮັກສາຕິວູຈາກແພດພ້ອມຫຼັງການກ່ຽວແກ່ສັງຄົມຫຼືຈຳເປັນນັ້ນດ້ວຍ;ບຸກຄົນພູກຄົນມີສິດຫຼືຈະຮັບການປອດໄພໃນເມື່ອຂາດຫໍາ ງານໃນເມື່ອມີຄວາມເຈັບເປັນຖືກພິການ ເປັນໝາ້ຍເຖົ້າແກ່ສະລາ ຫຼື ຢູ່ໃນສະຖານອື່ນໆເຊັນ:ຂາດພິທີຫາລັຽງຊີບອັນເນື່ອງມາຈາກເຫດການຫຼືແກີດຂື້ນຢ່າງ ບໍ່ເຈດຕະນານັ້ນ.

ມາດາຜູ້ຄອດບຸດ ແລະ ເດັກທີ່ເກີດໃໝມືສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊົດຊ່ອຍ ແລະ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍສະເພາະເດັກນ້ອຍທຸກຄົນທີ່ເກີດມາກາງວິວາຫະມົງຄົນ ຫຼື ນອກວິວາຫະມົງຄົນມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຈາກສັງຄົມເຊັ້ນດຽວກັນ.

ມາດຕາ 26.

ບຸກຄົນທຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມສຶກສາ, ການອົບຮົມສຶກສານັ້ນຕ້ອງດຳເນີນໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີການເສຍຄ່າ, ຢ່າງຫນ້ອຍຕ້ອງແມ່ນການສຶກສາຊັ້ນມູນ ແລະ ທີ່ເປັນເຄົ້າສຳລັບມູນສຶກສາ ດຳເນີນໂດຍບໍ່ມີການເສຍຄ່າການສຶກສາວິຊາສະເພາະ ແລະ ອະຊິວະສຶກສາຕ້ອງໃຫ້ດຳເນີນທົ່ວໄປ, ສ່ວນອຸດົມສຶກສາ ນັ້ນຕ້ອງເປີດໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນທຸກຄົນໂດຍສະເຫນຜົາບເຕັມທີ່ ແລະ ຕາມຄຸນນະວຸດທິຂອງບຸກຄົນ.

ການອົບຮົມສືກສານັ້ນຕ້ອງໄດ້ມຸ້ງໄປຫາຄວາມເບີກບານອັນເຕັມຫືຂອງບຸກຄະລິກແຫ່ງມະນຸດ ແລະ ມຸ້ງເຖິງຄວາມນັບຖືສີດຂອງມະນຸດ. 'ແລະ ເສລີພາບ ສ່ວນສຳຄັນນັ້ນໃຫ້ມາກຍົງຂື້ນການອົບຮົມສືກສາຕ້ອງສະຫັບສະຫນູຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມຜ່ອນຜັນ ແລະ ມິດຕະພາບລະຫວ່າງປະເທດຂາດທຸກປະເທດ ແລະ ໝກຸ່ມເຊື້ອຊາດ ຫຼື ສາສະຫນາທຸກເຫຼົ້າພ້ອມດ້ວຍຂະຫຍາຍການດຳເນີນຂອງສະຫະປາຊາຊາດເພື່ອຮັກສາໄວ້ຊື່ສັນຕິພາບ.'

ພໍແມ່ມີສິດກ່ອນເພີ້ນທີ່ຈະເລືອກເອົາຊະນິດການອົບຮົມສຶກສາທີ່ຈະໄຫ້ລູກຂອງຕົນໄດ້ຮັບນັ້ນ.

มาถตา 27.

ບຸກຄົນທຸກຄົນທີສີດທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມດຳເນີນການສຶກສາໃນໝຄູ່ະນະໂດຍເສລີຮັບຄວາມເພີດເພີນຈາກສີນລະປະ ແລະ ຮ່ວມມືຈັດການກ້າວຫນ້ຳໃນດ້ານ ວິທະຍາສາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ມານັ້ນດ້ວຍ.

ໍຜູ້ໃດກໍມີສີດຫຼືຈະໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຈາກຜົນປະໂຫຍດຫາງກາຍ ແລະ ໃຈອັນເກີດມາຈາກການດຳເນີນຫຸກຢ່າງໃນດ້ານວິຫະຍາສາດວັນນະຄະດີ ຫຼື ສີນລະປະຊື່ງຕົນເປັນເຈົ້າຂອງນັ້ນ.

มาดตา 28.

ບຸກຄົນຫຼຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະມີການສະຫງິບເກີດຂື້ນໃນດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໃນດ້ານຕ່າງປະເທດເພື່ອຈະໃຫ້ມີສິດ ແລະ ເສລີພາບທັງມວນທີ່ໄດ້ກ່າວໃນໃບປະກາດ ສະບັບນີ້ດຳເນີນໄປຢ່າງສັກສິດສົມບູນ.

มาถตา 29.

ບຸກຄົນໃດກໍມີໜາ້າທີ່ຊື່ງຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ໝຄູ່ະນະໃນສັງຄົມ; ຄວາມຈະເລີນແຫ່ງບຸກຄະລິກຂອງຕົນຈະດຳເນີນໄປໄດ້ຢ່າງເສລີ ແລະ ສົມບູນກໍແຕ່ໃນວົງ ໝຄູ່ະນະເທົ່ານັ້ນ.

ໃນການປະຕິບັດສິດ ແລະ ເສລີພາບຂອງຕົນນັ້ນທຸກຄົນໃດຕ້ອງດຳເນີນຢູ່ໃນຂອບເຂດແຫ່ງກິດໝາຍທີ່ຕັ້ງໄວ້ນັ້ນທັງສົນຢ່າງເໝາະສົມແກ່ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງທຳມະຈະລິຍາຄວາມສະຫງິບຂອງສາທາລະນະຊົນ ແລະ ສັນຕິສຸກຮ່ວມກັນໃນສັງຄົມປະຊາທິປະໄຕ.

ໃນສະຖານໃດກໍດີສິດ ແລະ ເສລີພາບເຫຼົ້ານີ້ບໍ່ຄວນໃຫ້ປະຕິບັດໄປໃນທາງຂັດຂວາງຕໍ່ຈຸດໝາຍ ແລະ ຫຼັກການຂອງສະຫະປະຊາຊາດ.

ມາດຕາ 30.

ຂ້ໃດຂ້ຽນງືໃນປະກາດສະບັບນີບໃຫ້ເອົາຕິດຄວາມເຂົາໄປໃນທາງອັນກ່ຽວແກ່ສີດໃດສີດຽນງືສະລັບລັດໃດລັດວນງື ໝຄູ່ະນະໃດຄະນະບນງື ຫຼື ບຸກຄົນໃດ ບຸກຄົນບນງືທີ່ຈະດຳເນີນຫຼື ປະຕິບັດການອັນມຸ້ງທຳລາຍສິດ ແລະ ເສລີພາບທັງມວນຢູ່ໃນປະກາດສະບັບນີ້.